

Åtgärder för nationella minoriteter

Redovisning av anslag 7:1
anslagsposter 6 och 16

Utarbetad av Anna Gezelius, januari 2021

Innehåll

Inledning	3
Sammanfattning	4
<i>Språkvård för nationella minoritetsspråk (ap.6)</i>	4
<i>Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ap. 16)</i>	4
<i>Redovisning av projekt</i>	4
Språkvård för nationella minoritetsspråk (ap.6)	5
<i>Nationella minoritetsspråk</i>	5
<i>Finska</i>	5
<i>Jiddisch</i>	5
<i>Meänkieli</i>	6
<i>Romska</i>	6
<i>Övrigt</i>	6
Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ap. 16)	7
<i>Bidragsansökningar, utlysningen januari 2020 samt i augusti 2020</i>	7
<i>Utlysning januari 2020</i>	7
<i>Extra utbetalade medel 2020</i>	7
<i>Beviljade projektbidrag ordinarie utlysning 2020</i>	10
<i>Finska</i>	10
<i>Jiddisch</i>	11
<i>Meänkieli</i>	11
<i>Romska</i>	12
<i>Samiska</i>	13
<i>Flera minoritetsspråk</i>	14
<i>Beviljade projektbidrag extra utdelning 2020</i>	14
<i>Finska</i>	14
<i>Jiddisch</i>	15
<i>Meänkieli</i>	15
<i>Romska</i>	15
<i>Samiska</i>	15
<i>Flera minoritetsspråk</i>	16
<i>Projekt som redovisats 2020 – en sammanfattning</i>	17
<i>Projektens syften</i>	18
<i>Innehållet i projekten</i>	18
<i>Några exempel på inkomna redovisningar:</i>	19
<i>Redovisade resultat och effekter</i>	19
<i>Brister i projekten</i>	20
<i>Projektuppföljning</i>	20

Inledning

Institutet för språk och folkminnen (Isof) ska i enlighet med mål och återrapporteringskrav i regleringsbrevet för 2020, i en särskild rapport till Länsstyrelsen i Stockholms län och till Sametinget redovisa hur medlen från anslag 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* har använts. Anslaget omfattar både språkvårdande verksamhet för de nationella minoritetsspråken (anslagspost 6) och revitaliseringsinsatser i enlighet med förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken (anslagspost 16). Här följer en redovisning av användningen av medlen från de två anslagsposterna.

Sammanfattning

Språkvård för nationella minoritetsspråk (ap.6)

Årets medel har bl.a. gått till att bekosta digitala seminarier, referensgrupps- och termgruppsmöten, framtagning av en ny upplaga av Jiddisch-svensk-jiddisch-ordbok, arbete med romska skrivregler, modersmålslärararkonferens i romska samt arbete med ett flertal ordlistor.

Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ap. 16)

Isof har under 2020 delat ut medel vid två tillfällen: 3 500 000 kronor vid den ordinarie utlysningen och 2 034 000 kr i en extra utdelning i augusti.

Vid den ordinarie utlysningen i januari fördelades 3,5 miljoner kronor mellan 51 projekt. Antalet ansökningar var stort, 81 stycken, motsvarande 11 Mkr och när Isof mottog ytterligare två miljoner kronor från regeringen gjordes en ny genomlysning av de inkomna ansökningarna. Därefter tilldelades ytterligare medel till 18 projekt som vid den första utlysningen endast fått en del av det sökta beloppet. Åtta nya projekt blev också beviljade medel.

Redovisning av projekt

41 projekt har redovisats under året. En stor del av de projekt som beviljades medel under både 2019 och 2020 har begärt förlängning av projekttiden i och med coronapandemin. Många språkbad, studieträffar och liknande har inte varit möjliga att genomföra under 2020 och har skjutits upp till 2021.

Språkvård för nationella minoritetsspråk (ap.6)

Anslagsposten 6 har använts för att bygga upp, bedriva och utveckla språkvårdande verksamhet för de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romska. Fördelningen mellan språken framgår av tabell 1 nedan.

Tabell 1. Fördelning mellan språken		Belopp i tkr
Språk		
Nationella minoritetsspråk		102
Finska		157
Jiddisch		134
Meänkieli		123
Romska		442
Övrigt		0
Summa		958

Källa: ekonomisystemet Agresso

Nationella minoritetsspråk

Under 2019 publicerade Isof ett läromedel om nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk för gymnasiet. Under 2020 har Språkrådet arbetat med att ta fram en omarbetad och uppdaterad version för högstadiet som är tänkt att publiceras 2021.

Finska

Medlen har använts för ett digitalt språkvårdsseminarium, inköp av språkvetenskaplig litteratur, tidningar och tidskrifter samt till att bekosta möten för Isofs referensgrupp och terminologigrupp i finska som har skett digitalt men arvoderats. Medel har även gått till att bekosta tilltryck av en omsorgsordlista på finska.

Jiddisch

Medlen har använts för att slutföra den revidering som påbörjades 2019 av den enda framtagna ordboken som finns på jiddisch–svenska–jiddisch. Ordboken är ursprungligen utgiven av Megilla Förlag, men har utgått ur sortimentet. Språkrådet har köpt in rättigheterna, uppdaterat och utökat ordboken med ca 1 100 ord, så att den nu innehåller runt 8 200 ord. Ordboken finns i tryckt version och arbetet pågår med att också tillgängliggöra hela materialet i en digital sökbar ordbok.

Meänkieli

Medlen har gått till att hålla Isofs andra meänkieliseminarium, som ägde rum digitalt i november. Seminariet hölls i samarbete med Samverkansplattformprojektet där Övertorneå kommun, Uleåborgs universitet i Finland och Kvensk institutt i Norge deltar.

Medlen har använts för att fortsätta arbetet i den nya språkvårdsgruppen, bestående av talare med specialkunskaper inom meänkieli och dess dialekter. Målet är att ta fram en standard för skriven meänkieli. Medlen har också gått till att bekosta möten för Isofs referensgrupp i meänkieli, som har hållits digitalt men arvoderats.

Romska

Medlen har använts till det fortsatta arbetet med ett långsiktigt projekt i syfte att ta fram romska skrivregler. Språket består av många varieteter och saknar en gemensam ortografi och regler för hur man behandlar språket i skrift. Projektet har pågått hela året och inkluderar experter från flera europeiska länder.

En konferens arrangerades i samarbete med Skolverket för modersmåls lärare i romska, den 20–21 februari, där kostnaderna delades mellan Isof och Skolverket. Medel har också gått till att ta fram en socialordlista på tre romska dialekter, en omsorgsordlista på resanderomska samt till att bekosta möten för Isofs referensgrupp i romska, som har hållits digitalt men arvoderats.

Övrigt

En mindre del av medlen brukar användas till ett minoritetsspråkspris. Priset tilldelas en person eller organisation som gjort betydelsefulla insatser för minoritetsspråken i Sverige. Priset tilldelades 2020 föreningen Teckenspråkets röst för deras trägna arbete med att motverka fördomar om dövas och hörselskadades språkliga villkor. Eftersom årets Språkrådsdag ställdes in överlämnades ett diplom till grundarna Isabel Engwall och Rebecca Jonsson av Isofs generaldirektör Martin Sundin, men prisstatyetten kommer att överlämnas vid nästa års Språkrådsdag den 5 maj.

Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ap. 16)

Med stöd av förordningen om instruktion för Institutet för språk och folkminnen (Isof), har myndigheten möjlighet att finansiera insatser från det civila samhället till stöd för revitalisering av minoritetsspråken. Föreningar har möjlighet att årligen ansöka om projektmedel för att finansiera olika insatser till stöd för språkets fortlevnad. Medlen från anslagsposten har använts till att finansiera bidrag till revitaliseringsprojekt i enlighet med förordningen (2010:21) om statsbidrag för åtgärder till stöd för de nationella minoritetsspråken. Hur ansökningarna och beviljade medel har fördelats mellan språken 2020 framgår av tabell 2 och 3.

Bidragsansökningar, utlysningen januari 2020 samt i augusti 2020

Utllysning januari 2020

Utlysningen ägde rum i början av året med sista ansökningsdag den 21 januari 2020. Isof mottog då 81 godkända ansökningar till ett värde av 11 019 515 kronor.

För Isofs administrativa omkostnader har anslagsposten belastats med 388 970 kr av de anslagna 400 tkr.

Bidragen har fördelats mellan språkprojekt och kulturbärande projekt, främst de som riktar sig till barn och ungdomar. Dessutom har projekt med inriktning på språköverföring mellan generationer främjats. Samtliga nationella minoritetsspråk, finska, jiddisch, meänkieli, romska och samiska finns representerade bland de projekt som beviljats bidrag. En del projekt har involverat flera av de nationella minoritetsspråken. 19 procent av projekten som beviljades blev tilldelade den sökta summan, 81 procent mottog en del av det sökta beloppet. Vissa av projekten har också sökt medel från andra organisationer och får endast en del av finansieringen genom Isof. I tabell 2 redovisas fördelningen av bidraget mellan språken.

Extra utbetalade medel 2020

I juli 2020 meddelade regeringen att Isof tilldelades ytterligare 2 Mkr för det språkrevitaliserande arbetet. Isofs generaldirektör beslutade att medlen skulle fördelas mellan de organisationer som sökt medel i början av året, men fått en lägre summa än den begärda, alternativt inte blivit tilldelade medel. Skälet var att antalet ansökningar var ovanligt stort och att antalet föreningar som mottog hela den ansökta summan var mycket låg. Referensgruppen gjorde en ny genomgång av samtliga ansökningar. 26 olika projekt tilldelades medel, 18 av projekten fick ett tillskott till redan påbörjat

projekt och 8 nya projekt kommer att startas i och med utdelningen. Förutom de extra medlen om 2 Mkr delades 34 000 kr i återbetalade medel ut vid samma tillfälle.

Sammanlagt har alltså Isof under 2020 delat ut 5 534 000 kr i språkrevitaliserande syfte. Isof fick sent på året in 50 tkr i återbetalda medel som ej har kunnat delas ut.

Tabell 2. Statsbidrag 2020 ordinarie utlysning för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken

	Antal behöriga ansökningar	Antal beviljade ansökningar	Beviljad summa (tkr)	Andel av total bidragssumma
Finska	28	18	738	21 %
Jiddisch	3	3	270	8 %
Meänkieli	10	6	520	15 %
Romska	22	11	1135	32 %
Samiska	12	8	605	17 %
Flera språk	6	4	232	7 %
Totalt	81	50	3 500	100 %

Märk: Beviljade projekt med flera språk avser tre projekt med finska och meänkieli i kombination och ett med finska, meänkieli och samiska i kombination.

Tabell 3. Statsbidrag 2020 Extra medel för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken (inkl 34 000 kr i återbetalda medel)

	Antal beviljade ansökningar	Beviljad summa (tkr)	Andel av total bidragssumma
Finska	7	424	21 %
Jiddisch	1	75	4 %
Meänkieli	4	160	8 %
Romska	6	394	19 %
Samiska	7	781	38 %
Flera språk	1	200	10 %
Totalt	26	2 034	100 %

Märk: Beviljat projekt med flera språk avser ett projekt för samtliga minoritetsspråk.

Tabell 4. Statsbidrag 2019 ordinarie utlysning för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken inkl extra utbetalning av återkrävda medel (275 000 kr)

	Antal behöriga ansökningar	Antal beviljade ansökningar	Beviljad summa (tkr)	Andel av total bidragssumma
Finska	31	20	941	25 %
Jiddisch	8	4	370	10 %
Meänkieli	8	5	660	17 %
Romska	14	5	840	23 %
Samiska	14	9	764	20 %
Flera språk	7	4	200	5 %
Totalt	82	47	3 775	100 %

Tabell 5. Statsbidrag 2018: sammanlagt två utlysningar för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken

	Antal behöriga ansökningar	Antal beviljade ansökningar	Beviljad summa (tkr)	Andel av total bidragssumma
Finska	24	15	1 344	21 %
Jiddisch	5	2	600	10 %
Meänkieli	12	8	1 480	24 %
Romska	17	8	1 393	22 %
Samiska	14	10	1 113	18 %
Flera språk	5	4	310	5 %
Totalt	77	47	6 240	100 %

Märk: Under 2018 genomfördes två utlysningar, en i januari och en i augusti. Vid utlysning 1 fördelades 3 540 tkr och vid utlysning 2 fördelades 2 700 tkr. Beviljade projekt med flera språk avser tre projekt med finska och meänkieli i kombination, samt ett med finska och romska i kombination.

Beviljade projektbidrag ordinarie utlysning 2020

Finska

Lasten Maalauskerho/Målarklubb för barn organiserad av Jukola Kerho/Finska Föreningen Jukola. Bidraget ges för att ge sverigefinska barn i Sundbyberg möjlighet att träffas, bredda sitt nätverk och lära sig mer finska. Bidrag 13 tkr.

Sverigefinskt språkbadsläger över generationsgränserna organiserat av Västmanlands distrikt av sverigefinska pensionärer. Bidraget ges för att bryta språkbytesprocessen genom att vistas i finskspråkig miljö. Bidrag 25 tkr.

Finska för barn och ungdomar organiserat av Borås Finska Förening. Bidraget ges för att ge sverigefinska barn och unga ett språkbad genom träffar. Bidrag 12 tkr.

Två språk är mer än ett (år 4) organiserat av Sverigefinska Riksförbundet. Bidraget ges för att samla sverigefinska barn från hela landet för ett finskt språkbad via sommarläger. Bidrag 80 tkr.

Språkprojekt "Tillsammans blir vi starka" organiserat av Hofors Finska förening. Bidraget ges för att stärka sverigefinska barn i deras identitet och ge språk- och kulturupplevelser. Bidrag 9 tkr.

Suomenkielen ja suomalaisten historia Ruotsissa organiserat av Skutskärin Suomi-Seura. Bidraget ges för att ge barn och barnbarn information om sverigefinnarnas historia. Bidrag 7 tkr.

Skrivarstugor på finska för sverigefinska elever organiserat av Sverigefinska kulturens vänner. Bidraget ges för att fortsätta arrangera skriarstugor för sverigefinska barn i syfte att uppmuntra dem att skriva, läsa och prata finska. Bidrag 100 tkr.

Återkommande skrivartävling på finska för sverigefinska barn och ungdomar organiserat av Sverigefinska kulturens vänner. Bidraget ges för att motverka språkbytarprocessen och uppmuntra sverigefinska barn att skriva mer på finska. Bidrag 20 tkr.

Barnverksamhet organiserat av Gällivare Finska klubben. Bidraget ges för att uppmuntra och inspirera barn och föräldrar att börja använda finskan via organiserad barnverksamhet. Bidrag 50 tkr.

Kielikylpy (språkbad på finska) organiserat av Finska Föreningen i Sundsvall. Bidraget ges för att stimulera barnens utveckling av finska språket och identiteten. Bidrag 20 tkr.

Axevalla sommar organiserat av Axevalla folkhögskola. Bidraget ges för att uppmuntra unga sverigefinnar att använda finska och utveckla språket. Bidrag 20 tkr.

Familjeläger på finska språket organiserat av Oxelösunds församling. Bidraget ges för att skapa en naturlig mötesplats för sverigefinska barn och unga och stärka deras språk. Bidrag 60 tkr.

Räppiä Satuja Elämä organiserat av Teatteri Sydänkäpy. Bidraget ges för att erbjuda barn och unga finsk populärkultur och höra modern finska. Bidrag 80 tkr.

Tillsammans tar vi tillbaka språket! organiserat av Sverigefinska ungdomsförbundet. Bidraget ges för att genomföra språkcirklar i finska för ungdomar 13–30 år. Bidrag 100 tkr.

Finska språkklubben organiserat av Åkersberga finska förening. Bidraget ges för att stärka sverigefinska barn i deras språkliga och kulturella identitet genom att äldre besöker dem i deras skolmiljö. Bidrag 50 tkr.

Hjärtats språk – från generation till generation organiserat av Örnköldsviks Finska förening. Bidraget ges för att revitalisera finskan i Örnköldsviks kommun. Bidrag 40 tkr.

Sverigefinska barnens dikter organiserat av Föräldraföreningen TURVA vid Sverigefinska skolan i Stockholm. Bidraget ges för att köpa in diktsamlingar på finska för ett diktläsningssprojekt. Bidrag 10 tkr.

Dansa på finska organiserat av Jamo Jamo Arts. Bidraget ges för att samla barn med finska rötter och öppna deras ögon för finsk musik och media. Bidrag 42 tkr.

Jiddisch

Vartn af Godo organiserat av Jiddischsällskapet i Stockholm. Bidraget ges för att synliggöra jiddisch som levande språk via modern jiddischteater. Bidrag 40 tkr.

Kartguide över Malmös judiska historia på jiddisch organiserat av Judiska församlingen i Malmö. Bidraget ges för att synliggöra och tillgängliggöra Malmös judiska historia även på jiddisch. Bidrag 30 tkr.

Jiddisch i Relle organiserat av Judiska församlingen i Göteborg. Bidraget ges för att höja intresset för jiddisch hos de judiska barnen genom kurs på jiddisch för barn inkl. teater. Bidrag 200 tkr.

Meänkieli

Helmi ja Hasse (Helmi och Hasse) organiserat av Tornedalsteatern. Bidraget ges för att erbjuda barn i Norrbotten en teaterupplevelse på meänkieli. Bidrag 90 tkr.

Kielipesä/Språkbud organiserat av STR-T, Tornedalningar i Pajala kommun. Bidraget ges för att arrangera språkbud i meänkieli. Bidrag 60 tkr.

Språkkurs meänkieli organiserad av Svenska Kväner Lantalaiset. Bidraget ges för att utöka antalet meänkielitalare via kurs i språket. Bidrag 40 tkr.

Barnverksamhet Kieruna organiserad av Svenska Kväner Lantalaiset. Bidraget ges för att öka intresset för meänkieli hos barn via träffar och besök på förskolor med teater etc. Bidrag 67 tkr.

Meänkieli kaikile – År 1 organiserat av Vår kulturvaggga. Bidraget ges för att väcka intresse och förståelse för meänkieli. Få fler barn och ungdomar att intressera sig för språket och efterfråga meänkieliundervisning. Bidrag 233 tkr.

Aurinkofesti 2020 organiserat av Kulturföreningen Lava. Bidraget ges för att upprätthålla en kulturplattform, ett nav för revitaliseringen av meänkieli. Bidrag 30 tkr.

Romska

Romska ungdomar i fokus 2020 – Språkfrämjandet genom digitala verktyg organiserat av Malmö Ungdomscentral. Bidraget ges för att stimulera romska barns språkfärdigheter genom översättning och framtagande av videoklipp. Bidrag 120 tkr.

Med språket genom historien organiserat av Romska Dansföreningen. Bidraget ges för att med högläsning, sagoberättande, egenläsning och diskussion öka sitt ordförråd i romska. Bidrag 100 tkr.

Kaale ett språk organiserat av Sveriges Romerförbund. Bidraget ges för att öka ungas kommunikationsförmåga på kaleromska genom språkläger, läsecirklar och skrivkurser. Bidrag 120 tkr.

Revitalisering av det romska språket genom sagor organiserat av Malmö Romska Idécenter. Bidraget ges för att ge romska barn stöd och förutsättningar att ha kvar sitt modersmål, stärka deras identitet och utveckla språket. Bidrag 175 tkr.

Jilan fonn rakkrepan organiserat av Frantzwagner Sällskapet. Bidraget ges för att ta fram en grammatik på resanderomska. Bidrag 100 tkr.

Romska språkbadet organiserat av Göteborgs integrationscenter. Bidraget ges för att genom regelbundna träffar stärka barn och ungas modersmål i kaale och kelderash. Bidrag 30 tkr.

Urban Romane organiserat av Medborgarskolan Region Mitt. Bidraget ges för att genom språkaktiviteter öka barns språkliga kompetens i resanderomska, lovara och arli. Bidrag 150 tkr.

I sagornas värld – en nedskriven historia organiserat av Medborgarskolan Värmland-Örebro Län. Bidraget ges för att stimulera och utmana romska barn och unga i Örebro att lära sig om sin historia genom sagoläsning. Bidrag 60 tkr.

Kiravas – vi lagar mat organiserat av Kale Jaka. Bidraget ges för att genom matlagning stärka språkförmågan hos barn och unga. Bidrag 80 tkr.

Det röda hjulet – Resurs- och utvecklingscentrum för kalespråket i Sverige organiserat av Riksförbundet Roma institut. Bidraget ges för att genom språkstöd, läsecirklar, teater m.fl. aktiviteter aktivera kaaleromskan hos barn, unga och vuxna. Bidrag 100 tkr.

Berätta för mig: Pen mange! organiserat av Trajosko Drom. Bidraget ges för att ge romska barn möjligheten att växa upp med sagor och berättelser från den romska livserfarenheten genom regelbundna träffar. Bidrag 100 tkr.

Samiska

Samiska kultur- och språkrevitaliserande träffar organiserat av Lule-Boden Sameförening. Bidraget ges för att ge en arena till att tala samiska för personer som inte lever i samiska sammanhang. Bidrag 70 tkr.

Språkbad Sydsamiska organiserat av Sameföreningen i Stockholm. Bidraget ges för att anordna en språkbadskickoff inför studiecirkel. Bidrag 40 tkr.

Lärlarledd sydsamisk studiecirkel i Stuehkie 2020 Ht organiserad av Sameföreningen i Stockholm. Bidraget ges för att via månadsträffar ge deltagarna läs- och konversationsfärdighet i sydsamiska. Bidrag 55 tkr.

Ubmejesámien giällabiessie – mijjan bálgies 2020 organiserat av Álgguogáhtie – umesamer i samverkan. Bidraget ges för att via språkbad revitalisera umesamiskan. Bidrag 100 tkr.

SameZebran organiserat av Sameföreningen i Göteborg. Bidraget ges för att skapa en mötesplats för samiska barn i Göteborg och stärka deras lule- och nordsamiska. Bidrag 40 tkr.

Samiska språket "Från ord till handling" organiserat av Orrestaare Samien Sibrie. Bidraget ges för att via språkbad och olika kurser revitalisera nord- och sydsamiskan. Bidrag 100 tkr.

Samisk mentor – lärlingprogram för samiska ungdomar 2 organiserat av Sáminuorra. Bidraget ges för att genom ett mentorsprogram få samiska ungdomar att våga tala samiska och bli nya talare. Bidrag 100 tkr.

Sydsamiska språksamlingar för olika åldrar organiserat av Östersund Sameförening – Staaren siebre. Bidraget ges för att via helg- och kvällsträffar ta tillvara intresset för sydsamiska. Bidrag 100 tkr.

Flera minoritetsspråk

Ord- och kulturdatas för meänkieli och dess varieteter samt nordfinska dialekter organiserat av Meänsuomi förening, Byfinska föreningen. Bidraget ges för att fortsätta utbyggnaden av en orddatabas tillgänglig för alla på finska och meänkieli. Bidrag 50 tkr.

Sjunde identitets- och språklägret på meänkieli och finska organiserat av Vår kulturvagg. Bidraget ges för att anordna språk- och aktivitetsläger för att revitalisera finska och meänkieli. Bidrag 60 tkr.

Språk- och identitetsverksamhet för alla åldrar på meänkieli och finska organiserat av Vår kulturvagg. Bidraget ges för att anordna aktiviteter för att hjälpa talare att fördjupa sina språkkunskaper och höja statusen på meänkieli och finska. Bidrag 90 tkr.

Gällivare minoritetsspråksfestival 2020 organiserat av Kulturföreningen Gällivare minoritetsspråksfestival. Bidraget ges för att anordna en festival för att lyfta de nationella minoritetsspråken. Bidrag 32 tkr.

Beviljade projektbidrag extra utdelning 2020

Finska

Två språk är mer än ett (år 4) organiserat av Sverigefinska Riksförbundet. Ansökt 120 tkr, tidigare beviljats 80 tkr. Tillskott bidrag 40 tkr.

Skrivarstugor på finska för sverigefinska elever organiserat av Sverigefinska kulturens vänner. Ansökt 212 tkr, tidigare beviljats 100 tkr. Tillskott bidrag 100 tkr.

Skrivarkurs 4 organiserat av Finska skrivarföreningen i Södra Sverige. Bidraget ges för att fortsätta utveckla finskt skrivande via lärarledda helgkurser. Ansökt 75 tkr, inte tidigare beviljats medel. Bidrag 75 tkr.

Satutädit/Sagotanter på finska organiserat av Åkersberga finska förening. Bidraget ges för att stärka barnens språk i förskolan via besök av sagotanter. Ansökt 37 tkr, inte tidigare beviljats medel. Bidrag 37 tkr.

Spegelbild - Peilikuva organiserat av Teatteri Sydänkäpy. Bidraget ges för att inspirera unga att hitta till finskan och den finska populärkulturen, via 10 föreläsningar i flera städer. Ansökt 84 tkr, inte tidigare beviljats medel. Bidrag 84 tkr.

Tillsammans tar vi tillbaka språket! organiserat av Sverigefinska ungdomsförbundet. Ansökt 178 tkr, tidigare beviljats 100 tkr. Tillskott bidrag 78 tkr.

Finska språkklubben organiserat av Åkersberga finska förening. Ansökt 70 tkr, tidigare beviljats 50 tkr. Tillskott bidrag 20 tkr.

Jiddisch

Läromedel i jiddisch för åk 4–9 organiserat av Jiddischsällskapet i Stockholm. Ursprungbidraget på 500 tkr gavs vid extra utlysning 2018 för framtagande av ett digitalt läromedel. Läromedlet är klart och publicerat. Bidrag ges för att sammanlänka läromedlet med en första del, producerad av Skolverket. Bidrag 75 tkr.

Meänkieli

Helmi ja Hasse (Helmi och Hasse) organiserat av Tornedalsteatern. Ansökt 120 tkr, tidigare beviljats 90 tkr. Tillskott bidrag 30 tkr.

Kielipesä/Språkbud organiserat av STR-T, Tornedalningar i Pajala kommun. Bidrag 60 tkr. Ansökt 100 tkr, tidigare beviljats 60 tkr. Tillskott bidrag 20 tkr.

Barnverksamhet Kieruna som framtas av Svenska Kväner Lantalaiset. Ansökt 77 tkr, tidigare beviljats 67 tkr. Tillskott bidrag 10 tkr.

Meänkieli kaikile – År 1 organiserat av Vår kulturvaggga. Ansökt 430 tkr, tidigare beviljats 233 tkr. Tillskott bidrag 100 tkr.

Romska

Romska ungdomar i fokus 2020 – Språkfrämjandet genom digitala verktyg organiserat av Malmö Ungdomscentral. Ansökt 200 tkr, tidigare beviljats 120 tkr. Tillskott bidrag 80 tkr.

Romska språkkort 2.0 organiserat av Romska Ungdomsförbundet. Bidraget ges för att revitalisera resanderomskan via språkkort med basvokabulär på språket. Ansökt 300 tkr, inte tidigare beviljats. Bidrag 100 tkr.

Jilan fonn rakkrepan organiserat av Frantzwagner Sällskapet. Ansökt 198 tkr, tidigare beviljats 100 tkr. Tillskott bidrag 98 tkr.

Urban Romane organiserat av Medborgarskolan Region Mitt. Ansökt 216 tkr, tidigare beviljats 150 tkr. Tillskott bidrag 50 tkr.

I sagornas värld – en nedskrivnen historia organiserat av Medborgarskolan Värmland-Örebro Län. Ansökt 76 tkr, tidigare beviljats 60 tkr. Tillskott bidrag 16 tkr.

Berätta för mig: Pen mange! organiserat av Trajosko Drom. Ansökt 210 tkr, tidigare beviljats 100 tkr. Tillskott bidrag 50 tkr.

Samiska

Ubmejesámien giällabiessie - mijjan bálgies 2020 organiserat av Álgguogáhtie – umesamer i samverkan. Ansökt 156 tkr, tidigare beviljats 100 tkr. Tillskott bidrag 56 tkr.

Innovativt kulturarv, förmedlat på pitesamiska organiserat av Lule-Boden Sameförening. Bidraget ges för att öka kunskapen om Arjeplogs pitesamiska kulturarv, en visuell och auditiv interaktionsupplevelse på pitesamiska. Ansökt 135 tkr, inte tidigare beviljats. Bidrag 135 tkr.

Samiska språket "Från ord till handling" organiserat av Orrestaare Samien Sibrie. Ansökt 200 tkr, tidigare beviljats 100 tkr. Tillskott bidrag 100 tkr.

Samisk mentor – lärlingprogram för samiska ungdomar 2 organiserat av Sáminuorra. Ansökt 494 tkr, tidigare beviljats 100 tkr. Tillskott bidrag 200 tkr.

Överföring av traditionskunskap organiserat av Föreningen Min siida. Bidraget ges för att överföra samiska traditioner till nästa generation, på tre olika samiska språk. Ansökt 72 tkr, inte tidigare beviljats. Bidrag 70 tkr.

Dubbningsprojekt för barn och ungdomar organiserat av Giron Sámi Teáther. Bidraget ges för att hålla kurser i dubbnings teknik för barn och unga och lära ut röstkådespeleri på samiska. Ansökt 280 tkr, inte tidigare beviljats. Bidrag 200 tkr.

Sydsamiska språksamlingar för olika åldrar organiserat av Östersund Sameförening – Staaren siebre. Ansökt 120 tkr, tidigare beviljats 100 tkr. Tillskott bidrag 20 tkr.

Flera minoritetsspråk

Koreografi på minoritetsspråk organiserat av Johanssons pelargoner och dans. Bidraget ges för att utöka scenkonstföreställningen *Koreografen* till de nationella minoritetsspråken, för åk 4–9 och gymnasiet. Ansökt 390 tkr, inte tidigare beviljats medel. Bidrag 200 tkr.

Projekt som redovisats 2020 – en sammanfattning

De revitaliseringsprojekt som beviljas statsbidrag ska senast två månader efter avslutat projekt lämna in en redovisning till Isof. Projekt som har fått bidrag sträcker sig i flera fall över årsskiftet och flera projekt försenas av olika skäl och beviljas oftast förlängning.

Under coronapandemin har många projekt inte kunnat genomföras som planerat. Ca 40 procent av projekten som igångsattes under 2019 eller skulle starta/startades under 2020 har tvingats be om förlängd projekttid och har fått nya redovisningsdatum, de flesta till någon gång under 2021. Isof har under den här tiden varit generösa med att godkänna en förlängning av projekten. Under 2020 har totalt 41 projekt som beviljats medel åren 2017–2020 redovisats.

Tabell 6. Antal redovisade projekt 2020 utifrån de år då projekten beviljades

Beviljningsår	Antal
2017	2
2018	13
2019	22
2020	4
Summa	41

Tabell 7. Antal redovisade projekt 2020 per minoritetsspråk

Minoritetsspråk	Antal
Finska	15
Jiddisch	1
Meänkieli	4
Romska	9
Samiska	9
Flera språk	3
Summa	41

Projektens syften

Engagemanget hos de nationella minoritetsföreningarna är starkt och viljan att föra över språken till nästa generation genomsyrar många av projekten. Man vill stärka kunskaperna i de nationella minoritetsspråken hos barn, ungdomar och vuxna och hjälpa varandra att lyfta språkkunskaperna.

Några av de vanligaste metoderna är som nämnts i tidigare rapporter återkommande språkträffar, språkbud för barn och vuxna, sommarläger och liknande aktiviteter. Där får man öva upp sin språkförmåga och ett av delsyftena är att ge dem som inte har möjlighet att använda språket i sin vardag en möjlighet att bygga nätverk. Man vill skapa intresse för språket och hjälpa deltagarna att bli trygga i sin identitet som nationell minoritet.

Förutom vanliga kurser eller språkträffar är det vanligt att använda sig av traditionella kulturbärande traditioner, som matlagning, barnaktiviteter med sagoläsning och traditionell musik, kåtbyggning, renskötsel, skogsläger med flera traditionella utesysslor. Då samlas man runt ett tema och användningen av språket får ett syfte och en naturlig kontext.

Innehållet i projekten

Under året har ett antal projekt från extrautlysningen 2018 redovisats. Utlysningen fick en specialinriktning mot att ta fram pedagogiska material, eftersom Isof återkommande under åren upplysts om att det saknas läromedel och andra informationsmaterial av pedagogisk karaktär. Utlysningen resulterade i att ett stort antal ansökningar kom in, både gällande pedagogiska material men också av mer traditionell art. De senare sköts över till bedömningen på våren 2019. Isof mottog 31 ansökningar (motsvarande 12,4 miljoner kronor) som gällde pedagogiska material och av dem blev 13 projekt godkända (sammanlagt 2,7Mkr delades ut). Två av projekten slutredovisades under 2019 och under 2020 har åtta redovisningar inkommit.

Alla färdigställda pedagogiska material finns nu publicerade som pdf:er eller som länkar på Isofs webbsida <https://www.isof.se/om-oss/for-dig-i-skolan/laromedel-nationella-minoritetsprak.html>. Där ligger nu fem läromedel på finska, ett på jiddisch, ett på meänkieli (tillkommet under 2019, finansierat med återbetalda medel från ett ej genomfört projekt), fem på romska (varav ett från ordinarie utlysning 2019) samt fyra på samiska. De är av varierande art för olika årskurser inom modersmålsundervisningen eller för andra målgrupper och kommer förhoppningsvis att användas av modersmåls lärare och andra intresserade. Samtliga läromedel har marknadsförts som nyhet på Isofs webbsida och på minoritet.se vid publiceringen.

Majoriteten föreningar som har lämnat in en redovisning under 2020 har slutfört sina projekt under 2019 eller under våren 2020 och endast i några fall har de gällt språkträffar, cirklar eller språkbud som har hållits under 2020, trots coronapandemin. De träffar som ändå har genomförts har samlat barn och föräldrar, utan den vanliga närvaron av den äldre generationen. De flesta språkkurser eller studiecirklar som påbörjades i början av 2020 har skjutits upp och kommer att återupptas under 2021, beroende på hur läget utvecklar sig.

Några exempel på inkomna redovisningar:

Finska föreningen i Lund höll under 2019 bokcirklar för barn för att uppmuntra läsning. Sverigefinska skolans föräldraförening har arbetat med läs- och skrivprojekt och Sverigefinska kulturens vänner har fortsatt sina skrivarstugor i fyra sverigefinska skolor och även genomfört sin årliga skrivartävling, där man engagerar barn och unga att skriva på finska. Oxelösunds församling lyckades genomföra ett familjeläger på finska, men utan den äldre generationen som tänkt.

I Vilhelmina har Vilhelmina sameförening genomfört ett kunskapsöverförande projekt om traditionell renslakt och samisk slöjd. Lycksele sameförening har tagit fram en samisk barnbok på fyra samiska språk: Elsa Laula i Saajvoe – Kungens rike.

Malmö Romska idécenter har fortsatt sin barn- och ungdomsverksamhet och denna gång ägnat sig åt att lära ut samhällsinformation med romska ord och uttryck. Unga RIMON i Skellefteå har också fortsatt sitt arbete med att stötta unga kaleromer i färdigheterna tala, läsa och skriva på kaleromska.

Daniel Särkijärvi driver via föreningen Vår kulturvaggga ett återkommande projekt där han far runt till förskolor och skolor för att engagera barnen och deras lärare i meänkieli. De håller också ett årligt skogsläger där målet är att prata finska och meänkieli och samtidigt föra vidare äldre traditioner. Lägret har blivit av även i år, men vissa delar av den andra verksamheten har fått ändras till olika digitala lösningar.

Redovisade resultat och effekter

Redovisningarna visar att deltagare och arrangörer är fortsatt mycket nöjda med genomförda projekt. Man anser att återkommande projekt ger ett bra resultat i form av utökat ordförråd och att språkkunskaperna förs vidare till barn och unga. Frustrationen ute hos föreningarna är dock stor i år, då man inte har kunnat genomföra alla aktiviteter som planerat, och flera projekt har ändrats för att kunna genomföras. Flera av dessa projekt har dock inte redovisats ännu, informationen har kommit i kontakten med föreningarna.

Isof anser också att ansökningarna från de föreningar som söker återkommande förbättrar sin kvalitet på själva ansökningarna från år till år, med några undantag. Det är

glädjande eftersom det hjälper föreningarna när de söker bidrag även på andra håll. Isof försöker att ge feedback om sökande undrar över kvaliteten på ansökningen.

Brister i projekten

Isof har tidigare rapporterat om svårigheten för framför allt nytillkomna föreningar att lägga upp, planera för och genomföra ett större projekt. Vi har också rapporterat om föreningar som söker mycket stora belopp, för ibland väldigt ambitiösa projekt. Under 2019 började Isof bifoga en motivering till både godkännande av bidrag och avslag. Det ger en möjlighet att återkoppla och påpeka eventuella brister i kalkylen eller i resonemanget i ansökan. Ibland resulterar det i en vidare kontakt och vi kan då ge föreningarna förståelse för hur beviljningsprocessen går till, hur en ansökan kan göras bättre, vilka typer av projekt som referensgruppen anser vara genomförbara och vilka ungefärliga belopp som är rimliga vid en ansökan. Vi tycker oss se en försiktig kvalitetshöjning i de ansökningar som inkom under 2020.

Redovisningarna håller däremot väldigt skilda kvalitetsnivåer, från extremt kortfattade till synnerligen genomarbetade beskrivningar av projekten och resultaten. I enstaka fall måste Isof kontakta föreningen för att begära in kompletterande uppgifter, men i de flesta fall går det ändå att uppfatta om projektet är genomfört som tänkt och hur resultatet har blivit.

Trots vissa brister kan Isof även i år konstatera att projekten i stort har varit framgångsrika och att statsbidraget har stärkt de nationella minoritetsspråken och därigenom minoritetsspråksanvändarna, speciellt med fokus på barn och unga.

Projektuppföljning

Under ett antal år har Isof hållit ett seminarium kallat *Goda exempel* där ett antal föreningar presenterar sin förening, de revitaliserande aktiviteter de genomfört samt det pågående projektet. I år har det inte varit möjligt att varken besöka föreningar eller be dem besöka oss för en heldags presentation. Vi hoppas kunna återuppta verksamheten under 2021.